

**DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2020
SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa, 1. variants**

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

Aizpilda skolotājs:

1. uzdevums (5 punkti). Ieraksti svītriņu vietā atbilstošo burtu!

Ilmāru sevišķi interesēja pils, un Pranks par to daudz ko stāst__ja. Ilmārs dažreiz bija bez aplinkiem m__ģinājis iztaujāt Pranku, bet viņš tik atmēta ar roku.

Pils ziemeļu gals nu neomulīgi vērās pretī ar tumšajiem logiem bez ai__kariem. Ilmāra brāļa brīvdienas pagāja kartinga p__lciņā, no kurienes viņš vienmēr atgriezās melnām rokām un drēbēm un nerunī__s.

1.1. _____
 1.2. _____
 1.3. _____
 1.4. _____
 1.5. _____

2. uzdevums (1 punkts). Izlasi teikumus un uzraksti izceltos vārdus vienskaitļa nominatīvā!

Teikums	Izceltais vārds vienskaitļa nominatīvā
1. Ceļi bija tik neizbraucami, ka vectēvs baidījās līkumā nenoturēt stūri .	
2. Tālāko pils stūri puikas vēl nebija izpētījuši.	

2. _____

3. uzdevums (3 punkti). Izlasi teikumu un liec pieturzīmes!

Kad mammas gatavotās sviestmaizes ar kraukšņošām gurķa ripiņām bija apēstas Inese pierakstīja uzdevumu matemātikā pamāja ar roku Ilmāram un devās prom.

3.1. _____
 3.2. _____
 3.3. _____

4. uzdevums (2 punkti). Izskaidro, kāpēc aiz vārda pumpurus likts komats!

Ilmārs kā senlaiku dziednieks sajauca tējai gaiļbikšus un mällēpes, un priežu pumpurus, un Inese vārīja to uz lēnas uguns.

4. _____
 4.P. _____

5. uzdevums (3 punkti). Izskaidro, kāpēc teikumā aiz skaitļa 7 nav ielikts punkts! Atbilde raksti saliktā pakārtotā teikumā!

Pils stāvēja pakalnā virs pilsētiņas jau vairāk nekā 7 gadsimtus.

5.1. _____
 5.2. _____
 5.P. _____

Izlasi M. Rungļa stāsta „Ilmārs un Laima” fragmentu un veic 6.–12. uzdevumu!**Māris Rungulis. Fragments no stāsta „Ilmārs un Laima”**

1. Ilmārs dzīvoja pilī. Viņam bija divpadsmit gadu, bet pils stāvēja pakalnā virs pilsētiņas jau vairāk nekā septiņus gadsimtus. Tā bija īsta bruņinieku pils, pati pēdējā Latvijā, kurā vēl dzīvoja cilvēki.

2. Agros darbdienas rītos te smaržoja pēc kafijas, vakaros pēc zupām, bet svētdienu pusdienas laiks sevi pieteica ar ceptu sīpolu un cūkgaļas garšīgo aromātu, kas plūda ārā pagalmā pa atvērtajiem virtuvju logiem.

3. Tāpēc katrs svešinieks, te pirmoreiz ienākot, sākumā pārsteigts vērās apkārt. Un kāds tur brīnums – visas līdzīga vecuma pilis jau sen bija pārvērtušās drupās, kur mājoja vien pūces un sikspārņi.

4. Tomēr šī pils, par spīti laikam, vēl turējās. Turējās varbūt ne tikai tāpēc, ka tajā dzīvoja cilvēki, bet drīzāk tāpēc, ka pils pati dzīvoja cilvēkos un cilvēks, kurā šī pils dzīvoja, nespēja meklēt sev citu mājvietu, viņš jutās droši un labi vienīgi šeit. (..)

5. Ilmārs gandrīz visus savus divpadsmit dzīves gadus pat nenojauta, ka pils viņā mājo jau kopš dzimšanas. Ne vienreiz vien zēns bija dzirdējis par pili daudz nostāstu, kuros pazemes ejas kā zirnekļu tīkli gāja no plašajiem pagrabiem uz visām pusēm un atklāja vairākas pilsētiņas vēstures mīklas. (..)

6. Ilmārs sēdēja savā iemīļotajā vietā – uz kāpnēm, kas veda augšā tajā pils daļā, kur atradās arī viņu dzīvoklis. No šejienes labi bija pārskatāms diezgan plašais pagalms un abi pils spārni. (..)

7. – Tu jau kā runcis sildies pavasara saulītē! – malkas grozu no pagraba stiepdams, viņam uzsauca kāds pilnīgi sirms, kalsns vīrs ar skanīgu un jocīgu uzvārdu Pranks. – Vai garlaicīgi? (..)

8. Pranks tikko bija aizvēris ārdurvis, kad pavārtē iešķindējās spalgs velosipēda zvaniņš. Tūlīt arī parādījās pats braucējs. Kā tad – tas bija Rolands! Mīdams pedāļus, cik vien spēka, zēns piebrauca pie kāpnēm un strauji nobremzēja. Velosipēds sacirtās šķērsām, atstādams uz zemes garu švīku. Rolanda vaļējā vējjaka noplandīja vien, un roka pacēlās sveicienam:

– Čau! Nu gan uzrāvu augšā... Parasti līkumā pirms vārtiem jākāpj nost, bet šoreiz labi ieskrējos. Zini, baigie cipari – iebraucu pie Ineses – un šī...

9. Ilmārs sadrūma un tā arī nesadzirdēja, ko Inese īsti darījusi vai teikusi. Jau tas vien, ka Rolands atkal bijis pie viņas mājās, runājis ar meiteni, Ilmāru sarūgtināja. (..)

10. Beidzis runāt par Inesi, Rolands pasmaidīja un tad pajautāja:

– Nu, ko jaunu esi izpētījis pagrabos?

11. Ilmārs joprojām klusēja, jo Rolands bija trāpījis atkal citā viņa vārgā vietā. Pagrabi un to iespējamie noslēpumi Ilmāru pašu pēdējā laikā nelika mierā ne dienu, ne nakti. Kopš tās reizes, kad Rolands kādā starpbrīdī, Ineses klātbūtnē gribēdams zēnu izzobot, skaļi bija paziņojis, ka pazemes ejas pekstiņi vien ir, kurus izdomājuši paši pils iedzīvotāji – tādi kā Ilmārs, lai liktos interesantāki.

12. Visi apkārtstāvošie, kaut arī paši ticēja ejām, spalgi iesmējās. Bet Inese, domīgi pasmaidījusi, aizgriezās. (..)

13. Pēc Ilmāra klusēšanas sapratis, ka viņam nav, ko teikt, Rolands turpināja ar tādu kā gandarījumu:

– Jā, žēl, ka es pilī nedzīvoju! Es te pāris dienās visu izložņātu, tavas pazemes ejas viens divi atrastu un pat visu mūsu klasi izvadātu!

14. Kamols zēna krūtīs atkal piebrieda.

15. It kā to juzdams, Rolands apmierināti uzmauca dziļāk savu naģeni, spēcīgi atspērās pret zemi un aplaida pagalmam apkārt vienu uzvarošu apli, abām rokām turēdams stūri un nemitīgi šķindinādams zvaniņu.

16. Bet ar to viņam vēl nepietika: uzņēmis ātrumu, Rolands pacēla kājas un salika uz stūres.

17. Ilmārs sēdēja pavisam sadrūvējies, tomēr sekoja ar acīm velosipēdam, kas izbrauca pa pils vārtiem.

6. uzdevums (2 punkti). Pils pagalmā bija jūtamas dažādas smaržas. Atrodi tekstā un izraksti tās!

- ❖ _____ smarža,
- ❖ _____ smarža,
- ❖ _____ smarža,
- ❖ _____ smarža.

6. _____

6.P. _____

7. uzdevums (5 punkti). Formulē pilnos teikumus atbildes uz jautājumiem!

7.1. Kāpēc svešinieki, iemaldoties pils teritorijā, jutās pārsteigti?

7.1. _____

7.2. Kā tu izproti 4. rindkopā lietoto apgalvojumu „Tomēr šī pils, par spīti laikam, vēl turējās”?

7.2. _____

7.3. _____

7.P. _____

8. uzdevums (4 punkti). Veic uzdevumus par salīdzinājumu!

8.1. Teksta 5. rindkopā atrodi un izraksti salīdzinājumu!

Salīdzinājums: _____

8.1. _____

8.2. Izskaidro, ko autors panāk, lietojot šo salīdzinājumu!

8.2. _____

8.3. Izmantojot vienu lietvārdu no izrakstītā salīdzinājuma, izveido citu salīdzinājumu!

Tavs izveidotais salīdzinājums: _____

8.3. _____

8.P. _____

9. uzdevums (3 punkti). Izskaidro teksta 5. rindkopā pasvītrotā vārda nozīmi! Izdomā un uzraksti teikumu, kurā šis vārds lietots citā nozīmē!

Vārds	Nozīmes skaidrojums	Teikums, kurā vārds lietots citā nozīmē
mīklas		

9.1. _____

9.2. _____

9.P. _____

10. uzdevums (4 punkti). Teksta 14. rindkopā teikts: „Kamols zēna krūtīs atkal piebrieda.” Izlasi uzdevuma nosacījumus un atbildes raksti pilnos teikumus!

10.1. Uzraksti, kas, tavuprāt, tas ir par kamolu zēna krūtīs!

10.2. Atrodi un uzraksti iemeslu, kāpēc tas radies!

Jautājums	Tava atbilde
1. Kas tas par kamolu zēna krūtīs?	
2. Kāpēc tas radies?	

10.1. _____

10.2. _____

10.3. _____

10.P. _____

11. uzdevums (3 punkti). Izvēlies vienu no piedāvātajām īpašībām, kuras piemīt Rolandam, un apvelc to! Pamato savu izvēli! Atbildi raksti pilnā teikumā!

sportisks lielīgs drosmīgs nejauks
augstprātīgs viltīgs

11.1. _____

11.2. _____

11.P. _____

Pamatojums. _____

12. uzdevums (3 punkti). Ar kuru no zēniem (Ilmāru vai Rolandu) tu gribētu draudzēties? Pamato savu izvēli!

12. _____

12.P. _____

**DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2020
SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa, 1. variants**

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Izlasi uzdevumus! (Laiks – 1 minūte.)**Klausoties tekstu, izpildi 1.–4. uzdevumu! (Teksts skanēs divas reizes.)****1. uzdevums (2 punkti). Pieraksti, kurā gadsimtā notika minētais notikums!**

Gadsimts	Notikums
	Jaunpils pirmoreiz minēta piļu sarakstā.
	Sākta Turaidas pils būvniecība.

Aizpilda skolotājs:

1.1. _____

1.2. _____

2. uzdevums (5 punkti). Izlasi apgalvojumus un ar „X” atzīmē pareizo atbildi!

N.p.k.	Apgalvojums	Jā	Nē
1.	Latvijā savulaik uzceltas ap 138 viduslaiku pilīm.		
2.	Ir precīzi zināms gadsimts, kurā celta Jaunpils pils.		
3.	Baroni fon der Rekes Jaunpilī valdīja gandrīz 350 gadus.		
4.	Fon der Rekes bija turīgi un labi karotāji.		
5.	Turaidas pils galvenais tornis ugunsgrēkā nodega.		

2.1. _____

2.2. _____

2.3. _____

2.4. _____

2.5. _____

3. uzdevums (4 punkti). Ieraksti informāciju par Turaidas pili!

Informācija par pili	Turaidas pils
Kad sākās pils celtniecība?	
No kāda materiāla pils galvenokārt celta?	
Cik augsts ir galvenais tornis?	_____ m
Cik bieza ir plānākā vieta pils torņa sienā?	_____, _____ m

3.1. _____

3.2. _____

3.3. _____

3.4. _____

Turpinājums nākamajā lappusē!

2. daļas turpinājums!

4. uzdevums (4 punkti). Kas ir kopīgs un kas atšķirīgs nodarbībām abās pilīs? Tabulā katrā ailē ieraksti pa vienai pazīmei!

Nodarbība un pils, kurā tā notiek	Kopīgais	Atšķirīgais
„Mazie mūciņi” Jaunpilī		
„Cimos pie Turaidas fogta” Turaidas pilī		

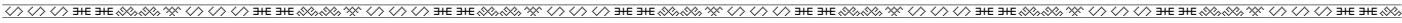
4.1. _____

4.2. _____

4.3. _____

Kurā no nodarbībām vēlētos iesaistīties tu? Pamato savu izvēli!

4.4. _____

**DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2020
SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa, 2. variants**

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

Aizpilda skolotājs:

1. uzdevums (5 punkti). Ieraksti svītriņu vietā atbilstošo burtu!

Ilmāru sevišķi interesēja pils, un Pranks par to daudz ko stāst__ja. Ilmārs dažreiz bija bez aplinkiem m__ģinājis iztaujāt Pranku, bet viņš tik atmēta ar roku.

Pils ziemeļu gals nu neomulīgi vērās pretī ar tumšajiem logiem bez ai__kariem. Ilmāra brāļa brīvdienas pagāja kartinga p__lciņā, no kurienes viņš vienmēr atgriezās melnām rokām un drēbēm un nerunī__s.

1.1. _____
 1.2. _____
 1.3. _____
 1.4. _____
 1.5. _____

2. uzdevums (1 punkts). Izlasi teikumus un uzraksti izceltos vārdus vienskaitļa nominatīvā!

Teikums	Izceltais vārds vienskaitļa nominatīvā
1. Ceļi bija tik neizbraucami, ka vectēvs baidījās līkumā noturēt stūri .	
2. Tālāko pils stūri puikas vēl nebija izpētījuši.	

2. _____

3. uzdevums (3 punkti). Izlasi teikumu un liec pieturzīmes!

Kad paps beidzot ieradās ar darbarīkiem Ilmārs jau atradās uz jumta sēdēja uz lūkas malas un ar smagās kurpes papēdi sita takti.

3.1. _____
 3.2. _____
 3.3. _____

4. uzdevums (2 punkti). Izskaidro, kāpēc aiz vārda viršus likts komats!

Ilmārs kā senu noslēpumu zinātājs svēra biškrēsliņus un vērmeles, un viršus, un Pranks tos saiņoja atsevišķos papīra maisiņos.

4. _____
 4.P. _____

5. uzdevums (3 punkti). Izskaidro, kāpēc teikumā aiz skaitļa 12 nav ielikts punkts! Atbilde raksti saliktā pakārtotā teikumā!

Ilmārs gandrīz visus savus 12 dzīves gadus daudz ko nebija nojautis.

5.1. _____
 5.2. _____
 5.P. _____

Izlasi M. Rungļa stāsta „Ilmārs un Laima” fragmentu un veic 6.–12. uzdevumu!**Māris Rungulis. Fragments no stāsta „Ilmārs un Laima”**

1. Ilmārs dzīvoja pilī. Viņam bija divpadsmit gadu, bet pils stāvēja pakalnā virs pilsētiņas jau vairāk nekā septiņus gadsimtus. Tā bija īsta bruņinieku pils, pati pēdējā Latvijā, kurā vēl dzīvoja cilvēki.

2. Agros darbdienas rītos te smaržoja pēc kafijas, vakaros pēc zupām, bet svētdienu pusdienas laiks sevi pieteica ar ceptu sīpolu un cūkgaļas garšīgo aromātu, kas plūda ārā pagalmā pa atvērtajiem virtuvju logiem.

3. Tāpēc katrs svešinieks, te pirmoreiz ienākot, sākumā pārsteigts vērās apkārtnē. Un kāds tur brīnums – visas līdzīga vecuma pilis jau sen bija pārvērtušās drupās, kur mājāja vien pūces un sikspārņi.

4. Tomēr šī pils, par spīti laikam, vēl turējās. Turējās varbūt ne tikai tāpēc, ka tajā dzīvoja cilvēki, bet drīzāk tāpēc, ka pils pati dzīvoja cilvēkos un cilvēks, kurā šī pils dzīvoja, nespēja meklēt sev citu mājvietu, viņš jutās droši un labi vienīgi šeit. (..)

5. Ilmārs gandrīz visus savus divpadsmit dzīves gadus pat nenojauta, ka pils viņā mājā jau kopš dzimšanas. Ne vienreiz vien zēns bija dzirdējis par pili daudz nostāstu, kuros pazemes ejas kā zirnekļu tīkli gāja no plašajiem pagrabiem uz visām pusēm un atklāja vairākas pilsētiņas vēstures mīklas. (..)

6. Ilmārs sēdēja savā iemīļotajā vietā – uz kāpnēm, kas veda augšā tajā pilī daļā, kur atradās arī viņu dzīvoklis. No šejienes labi bija pārskatāms diezgan plašais pagalmā un abi pils spārņi. (..)

7. – Tu jau kā runcis sildies pavasara saulītē! – malkas grozu no pagraba stiepdams, viņam uzsauca kāds pilnīgi sirms, kalsns vīrs ar skanīgu un jocīgu uzvārdu Pranks. – Vai garlaicīgi? (..)

8. Pranks tikko bija aizvēris ārdurvis, kad pavārtē iešķindējās spalgs velosipēda zvaniņš. Tūlīt arī parādījās pats braucējs. Kā tad – tas bija Rolands! Mīdams pedāļus, cik vien spēka, zēns piebrauca pie kāpnēm un strauji nobremzēja. Velosipēds sacirtās šķērsām, atstādams uz zemes garu švīku. Rolanda vaļējā vējjaka noplandīja vien, un roka pacēlās sveicienam:

– Čau! Nu gan uzrāvu augšā... Parasti līkumā pirms vārtiem jākāpj nost, bet šoreiz labi ieskrējos. Zini, baigie cipari – iebraucu pie Ineses – un šī...

9. Ilmārs sadrūma un tā arī nesadzirdēja, ko Inese īsti darījusi vai teikusi. Jau tas vien, ka Rolands atkal bijis pie viņas mājās, runājis ar meiteni, Ilmāru sarūgtināja. (..)

10. Beidzis runāt par Inesi, Rolands pasmaidīja un tad pajautāja:

– Nu, ko jaunu esi izpētījis pagrabos?

11. Ilmārs joprojām klusēja, jo Rolands bija trāpījis atkal citā viņa vārtīgā vietā. Pagrabi un to iespējamie noslēpumi Ilmāru pašu pēdējā laikā nelika mierā ne dienu, ne nakti. Kopš tās reizes, kad Rolands kādā starpbrīdī, Ineses klātbūtnē gribēdams zēnu izzobot, skaļi bija paziņojis, ka pazemes ejas pekstiņi vien ir, kurus izdomājuši paši pils iedzīvotāji – tādi kā Ilmārs, lai liktos interesantāki.

12. Visi apkārtstāvošie, kaut arī paši ticēja ejām, spalgi iesmējās. Bet Inese, domīgi pasmaidījusi, aizgriezās. (..)

13. Pēc Ilmāra klusēšanas sapratis, ka viņam nav, ko teikt, Rolands turpināja ar tādu kā gandarījumu:

– Jā, žēl, ka es pilī nedzīvoju! Es te pāris dienās visu izložņātu, tavas pazemes ejas viens divi atrastu un pat visu mūsu klasi izvadātu!

14. Kamols zēna krūtīs atkal piebrieda.

15. It kā to juzdams, Rolands apmierināti uzmauca dziļāk savu naģeni, spēcīgi atspērās pret zemi un aplaida pagalmam apkārt vienu uzvarošu apli, abām rokām turēdams stūri un nemitīgi šķindinādams zvaniņu.

16. Bet ar to viņam vēl nepietika: uzņēmis ātrumu, Rolands pacēla kājas un salika uz stūres.

17. Ilmārs sēdēja pavisam sadrūvējies, tomēr sekoja ar acīm velosipēdam, kas izbrauca pa pils vārtiem.

6. uzdevums (2 punkti). Pils pagalmā bija jūtamas dažādas smaržas. Atrodi tekstā un izraksti tās!

- ❖ _____ smarža,
- ❖ _____ smarža,
- ❖ _____ smarža,
- ❖ _____ smarža.

6. _____
6.P. _____

7. uzdevums (5 punkti). Formulē pilnos teikumus atbildes uz jautājumiem!

7.1. Kāpēc svešinieki, iemaldoties pils teritorijā, jutās pārsteigti?

7.1. _____

7.2. Kā tu izproti 4. rindkopā lietoto apgalvojumu „pils pati dzīvoja cilvēkos”?

7.2. _____

7.3. _____

7.P. _____

8. uzdevums (4 punkti). Veic uzdevumus par salīdzinājumu!

8.1. Teksta 5. rindkopā atrodi un izraksti salīdzinājumu!

Salīdzinājums: _____

8.1. _____

8.2. Izskaidro, ko autors panāk, lietojot šo salīdzinājumu!

8.2. _____

8.3. Izmantojot vienu lietvārdu no izrakstītā salīdzinājuma, izveido citu salīdzinājumu!

Tavs izveidotais salīdzinājums: _____

8.3. _____

8.P. _____

9. uzdevums (3 punkti). Izskaidro teksta 6. rindkopā pasvītrotā vārda nozīmi! Izdomā un uzraksti teikumu, kurā šis vārds lietots citā nozīmē!

Vārds	Nozīmes skaidrojums	Teikums, kurā vārds lietots citā nozīmē
spārni		

9.1. _____

9.2. _____

9.P. _____

10. uzdevums (4 punkti). Teksta 14. rindkopā teikts: „Kamols zēna krūtīs atkal piebrieda.” Izlasi uzdevuma nosacījumus un atbildes raksti pilnos teikumus!

10.1. Uzraksti, kas, tavuprāt, tas ir par kamolu zēna krūtīs!

10.2. Atrodi un uzraksti iemeslu, kāpēc tas radies!

Jautājums	Tava atbilde
1. Kas tas par kamolu zēna krūtīs?	
2. Kāpēc tas radies?	

10.1. _____

10.2. _____

10.3. _____

10.P. _____

11. uzdevums (3 punkti). Izvēlies vienu no piedāvātajām īpašībām, kuras piemīt Rolandam, un apvelc to! Pamato savu izvēli! Atbildi raksti pilnā teikumā!

sportisks lielīgs drosmīgs nejauks
augstprātīgs viltīgs

Pamatojums. _____

11.1. _____

11.2. _____

11.P. _____

12. uzdevums (3 punkti). Ar kuru no zēniem (Ilmāru vai Rolandu) tu gribētu draudzēties? Pamato savu izvēli!

12. _____

12.P. _____

**DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2020
SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa, 2. variants**

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Aizpilda
skolotājs:**Izlasi uzdevumus! (Laiks – 1 minūte.)****Klausoties tekstu, izpildi 1.–4. uzdevumu! (Teksts skanēs divas reizes.)****1. uzdevums (2 punkti). Pieraksti, kurā gadsimtā notika minētais notikums!**

Gadsimts	Notikums
	Hercogs Ketlers piešķir Jaunpils novadu fon der Rekem.
	Turaidas pilī notika ugunsgrēks.

1.1. _____

1.2. _____

2. uzdevums (5 punkti). Izlasi apgalvojumus un ar „X” atzīmē pareizo atbildi!

N.p.k.	Apgalvojums	Jā	Nē
1.	Ir zināms gads, kurā sāka Jaunpils pils celtniecība.		
2.	Jaunpilī vairāk nekā trīs gadsimtus valda fon der Reku dzimta.		
3.	Turaidas pilij pārbūves laikā uzbūvēts vārtu tornītis un virtuve.		
4.	Turaidas pils tornī varēja paslēpties, kad pilij uzbruka.		
5.	Turaidas pils galvenais tornis celts 1213. gadā.		

2.1. _____

2.2. _____

2.3. _____

2.4. _____

2.5. _____

3. uzdevums (4 punkti). Ieraksti informāciju par Jaunpils pili!

Informācija par pili	Jaunpils pils
Kad pils varētu būt celta?	
No kāda materiāla pils galvenokārt celta?	
Cik gara ir īsākā pils siena?	_____, _____ m
Cik plati ir galvenie vārti?	_____, _____ m

3.1. _____

3.2. _____

3.3. _____

3.4. _____

Turpinājums nākamajā lappusē!

2. daļas turpinājums!

**4. uzdevums (4 punkti). Kas ir kopīgs un kas atšķirīgs nodarbībām abās pilīs?
Tabulā katrā ailē ieraksti pa vienai pazīmei!**

Nodarbība un pils, kurā tā notiek	Kopīgais	Atšķirīgais
„Mazie mūciņi” Jaunpilī		
„Ciemos pie Turaidas fogta” Turaidas pilī		

4.1. _____

4.2. _____

4.3. _____

Kurā no nodarbībām vēlētos iesaistīties tu? Pamato savu izvēli!

4.4. _____

**DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS
LATVIEŠU VALODĀ
6. KLASEI
2020
DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA**

Vērtēšanas kritēriji**Valodas kompetence un lasītprasme**

Uzd. nr.	Vērtēšanas kritēriji un prasme	Punkti	Standarta prasība	Izziņas līmenis	Piezīmes
1.	1.1. Prot rakstīt biežāk lietotos 3. konjugācijas darbības vārdus.	1	11.13.	I	Ja skolēns ierakstījis lielos burtus, to nevērtē kā kļūdu.
	1.2. Prot rakstīt vārdus, kuru izruna un rakstība atšķiras (ē).	1			
	1.3. Prot rakstīt vārdus, kuri darināti ar piedēkļiem.	1			
	1.4. Prot rakstīt vārdus, kuros patskanis <i>u</i> un līdzskanis / vienā zilbē.	1			
	1.5. Prot rakstīt vārdus, kuru izruna un rakstība atšķiras (g).	1			
2.	Prot rakstīt lietvārdus pamatformā.	1	11.13.	I	Punktu iegūst, ja abi vārdi vsk. nom. uzrakstīti pareizi.
3.	3.1. Prot atdalīt salikta pakārtota teikuma daļas.	1	11.7.	I	3.2. Punktu iegūst, ja ir atdalīti vienlīdzīgie teikuma locekļi un komats nav ielikts pirms <i>un</i> . 3.3. Punktu saņem, ja nav ieliktas citas nepamatotas pieturzīmes. Ja skolēns ielicis komatu pirms <i>un</i> , to šajā pozīcijā nevērtē (sk. 3.2.).
	3.2. Prot atdalīt vienlīdzīgus teikuma locekļus.	1			
	3.3. Nelieto nepamatotas pieturzīmes.	1			
4.	4. Prot pamatot pieturzīmju lietojumu starp salikta sakārtota teikuma daļām.	1	11.7.	I	Ieskaita atbildi arī tad, ja skolēns tikai min, ka sākas jauna teikuma daļa.
	4.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	1			
5.	5.1. Prot izskaidrot pieturzīmju lietojumu aiz skaitļiem.	1	11.7 11.12. 11.13.	II	5.1. Vērtē atbilstoši apgūtajai vielai par skaitļa vārdiem.
	5.2. Prot izveidot saliktu pakārtotu teikumu.	1			
	5.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	1			
6.	6. Vērtē tekstā ietverto informāciju un izmanto to savā darbībā.	1	10.16. 11.13.	II	6. Punktu saņem, ja izrakstītas četras smaržas. <i>Kafijas, zupu (zupas), (ceptu) sīpolu, (ceptas) cukgaļas.</i> 6.P. Vērtē vārdu saskaņošanu locījumos un ortogrāfijas normas. Nevērtē lielā sākuma burtu lietojumu.
	6.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	1			
7.	7.1.–7.2. Vērtē tekstā ietverto informāciju un izmanto to savā darbībā.	2	10.16. 11.12. 11.13.	II	7.3. Punktu saņem tikai tad, ja abas atbildes ir pilnā teikumā. 7.P. Vērtē visas kļūdas, ieskaitot teikumu beigu pieturzīmes. Par katru teikumu saņem 1 punktu.
	7.3. Prot atbildēt uz jautājumu pilnā teikumā.	1			
	7.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	2			

8.	8.1. Prot atrast un izrakstīt salīdzinājumu no teksta. 8.2. Prot izskaidrot salīdzinājuma lietošanas nolūku. 8.3. Prot veidot salīdzinājumu pēc nosacījumiem. 8.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	1 1 1 1	10.16. 11.7. 11.12. 11.13.	II	8.1. Punktu iegūst, ja izrakstīts viss salīdzinājums (<i>pažemes) ejas kā (zirnekļa) tīkli</i>). 8.P. Vērtē visas kļūdas paša veidotajā teikumā (8.2. uzdevumā), ieskaitot punktu teikumu beigās.
9.	9.1. Prot izskaidrot vārdu nozīmi tekstā. 9.2. Prot iesaistīt vārdu teikumā citā nozīmē, nekā dots tekstā. 9.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	1 1 1	11.12. 11.13. 11.15.	II	9.1. Vārds var būt izskaidrots vienā vārdā vai vārdu savienojumā, vai teikumā atbilstoši tekstam. 9.2. Teikumā vārdam jebkurā formā jābūt iesaistītam citā nozīmē nekā tekstā. 9.P. Vērtē visas kļūdas paša veidotā teikumā (9.2. uzdevumā), ieskaitot punktu teikuma beigās. Ja atbildē izmantots teikums no teksta, pareizrakstību nevērtē.
10.	10.1.–10.2. Vērtē tekstā ietvertu informāciju (metafora) un izmanto to savā darbībā. 10.3. Prot atbildēt uz jautājumu pilnā teikumā. 10.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	2 1 1	10.16. 11.12. 11.13. 11.15.	II	10.3. Punktu saņem tikai tad, ja abas atbildes ir pilnā teikumā. 10.P. Vērtē visas kļūdas, ieskaitot teikumu beigu pieturzīmes. Punktu saņem, ja abi teikumi uzrakstīti bez pareizrakstības kļūdām.
11.	11.1. Prot pamatot nosaukto rakstura īpašību. 11.2. Prot atbildēt pilnā teikumā. 11.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	1 1 1	10.16. 11.12. 11.13.	II	11.1. Atbilde var būt arī citāts. 11.P. Vērtē visas kļūdas, ieskaitot punktu teikuma beigās.
12.	Prot izteikt viedokli par cilvēka rakstura īpašībām. 12.P. Prot rakstīt bez pareizrakstības kļūdām.	2 1	10.3. 11.13.	III	12.1. Argumentē savu viedokli, minot un pamatojot rakstura īpašību – 2 p. Argumentē savu viedokli, minot rakstura īpašību – 1 p. <i>Pieņem arī atbildi, ja skolēns izvēlējies draudzēties ar abiem zēniem vai nevienu.</i> 12.P. Vērtē visas kļūdas, ieskaitot punktu teikuma beigās.

Analizējot skolēna sasniegumus, jāņem vērā, ka **iegūtie punkti par pareizrakstību** (vērtējuma ailē atzīmēti ar **P** burtu) valodas kompetences un lasītprasmes daļā **jāanalizē atsevišķi** no pārējām valodas prasmēm.

Klausīšanās**Parkatru pareizu atbildi – 1 p.**

Izd. nr.	Vērtēšanas kritērijs un prasme	Punkti	Standarta prasība	Izziņas līmenis	Atbildes		Piezīmes
					1. v.	2. v.	
1.	1.1.–1.2. Prot atrast detalizētu informāciju.	2	10.6.	I	15.	16.	
2.	2.1.–2.5. Prot saklausīt un pārveidot detalizētu informāciju.	5	10.6.	I	13.	18.	
					Jā	Nē	
					Nē	Jā	
					Nē	Nē	
					Jā	Jā	
					Nē	Nē	
3.	3.1.–3.4. Prot saklausīt un pārveidot detalizētu informāciju.	4	10.6.	II	1214. (13. gs.) (Sarkanie) ķieģeļi (laukakmeņi)	14. gs. (2. puse) Laukakmens (ķieģeļi)	
					27	29,6	
					2,1	2,88	
4.	4.1.–4.4. Prot salīdzināt dzirdēto informāciju un izteikt savu viedokli.	4	10.6. 10.9.	II	<p>4.1. Koptīgais – pārģērbšanās/izzina vēsturi/apskata senās lietas/iejūtas viduslaikos/mācās galma manieres/ piedalās lomu spēlēs.</p> <p>4.2. Jaunpils – ieroču valdīšanas māksla/iejūtas viduslaiku skolas skolēnu lomā/senā lielgabala šāviens/viesojas pie māka un kalpones.</p> <p>4.3. Turaidas pils – mācās rakstīt uz vaska tāfelēm/viesojas pie fogta/iejūtas bruņinieku vai zemnieku lomā.</p> <p>4.4. Jebkura skolēna pamatota atbilde – 1 p. Ja frāžaina atbilde (... jō interesanti) – 0 p.</p>		

Rakstīšana

(Sk. „Tekstveides vērtēšanas kritēriji”)

Kritērijs	Vērtēšanas kritēriji un prasme	Punkti	Standarta prasība	Izziņas līmenis	Piezīmes
Temata izpratne	Veido rakstīto tekstu atbilstoši tematam.	3	10.3. 10.18. 11.5.	III	
Atbilstība domraksta veidam	Veido tekstu atbilstoši apraksta/vēstījuma veidam.	2	11.5.	III	
Teksta uzbūve	levēro teksta uzbūves principus (virsraksts, ievads, iztirzājums, nobeigums).	2	10.20. 11.4.	III	
Rindkopas	levēro rindkopas.	1	10.20.	II	
Apjoms	levēro darba apjomu.	1	10.18.	II	
Valodas lietojums	Prot izmantot savā tekstā bagātu vārdu krājumu un daudzveidīgas teikumu sintaktiskās konstrukcijas. Prot ievērot savu stilu, izmantot izteiksmīgu valodu.	3	11.11. 12.5.	III	
Ortogrāfija	Prot veidot savu tekstu bez ortogrāfijas kļūdām apgūtā mācību satura robežās.	4	11.13.	II	Vērtē tikai apgūtās ortogrammas un interpunkcijas normas.
Interpunkcija	Prot veidot savu tekstu, pieļaujot ne vairāk kā vienu interpunkcijas kļūdu apgūtā mācību satura robežās.	4	11.12.	II	

Runāšana

Par katru kritēriju – maksimāli 5 p. (Sk. „Mutvārdu daļas vērtēšanas kritēriji” diagnosticējošā darba programmā)

Kritērijs	Vērtēšanas kritēriji	Punkti	Standarta prasība	Izziņas līmenis	Piezīmes
Saturs	Veido runu atbilstoši tematam, izmanto pārliecinošus argumentus, skaidri izsaka personisko attieksmi.	5	10.3. 10.11. 11.3. 11.5.	III	Veidojot stāstījumu par grāmatu, skolēnam nav obligāti jāievēro programmā piedāvātais plāns.
Stāstījuma loģiskums	Precīzi izplāno runu: ievads, galvenā daļa, nobeigums. Prot skaidri attīstīt galveno domu.	5	10.9. 11.4.	III	
Pašizteiksme	Prot veidot runu individuālā stilā, tā ir dabiska, nesamākslota. levēro pareizrūnas prasības, lieto atbilstošas intonācijas.	5	11.13.	III	
Vārdu krājums	Prot izmantot savā runā bagātu vārdu krājumu, precīzi izvēlas un lieto vārdus, runā tēlainā valodā.	5	11.13. 11.16.	III	

Tekstveides vērtēšanas kritēriji (20 p.)

Ja teksta apjoms ir mazāks par 50 vārdiem, darbu nevērtē.

Kritērijs/ Punkti	0	1	2	3	4
Temata izpratne	Temats nav izprasts. (Tālāk vērtē atbilstoši kritērijiem.)	Aptuvenus temata izklāsts, virspusēja temata izpratne.	Saturs daļēji atbilst tematam, iespējams temata paplašinājums vai sašaurinājums, novirze no temata.	Saturs atbilst tematam.	
Atbilstība domraksta veidam	Neatbilst izvēlētajam domraksta veidam.	Darbs daļēji atbilst izvēlētajam teksta veidam.	Darbs atbilst izvēlētajam teksta veidam.		
Teksta uzbūve	Nav vairāku teksta daļu.	Nav kādas no teksta daļām.	Ir ievēroti teksta uzbūves principi (virsraksts, ievads, iztirzājums, nobeigums).		
Rindkopas	Nav ievērotas rindkopas.	Ievērotas rindkopas (vismaz 3 rindkopas).			
Apjoms	0–129 vārdi.	130 un vairāk vārdi.			
Valodas lietojums	Ierobežota leksika. Vārdu krājums traucē uztvert domu.	Vienkāršota leksika. Vienveidīgas teikumu konstrukcijas.	Tematam atbilstoša leksika. Pamatā dažādu konstrukciju teikumi.	Bagāta leksika, precīzi izvēlēti vārdi un daudzveidīgas teikumu sintaktiskās konstrukcijas. Ievēro savu stilu, izmanto izteiksmīgu valodu.	
Ortogrāfija*	6 un vairāk kļūdu	4–5 kļūdas	3 kļūdas	2 kļūdas	1 kļūda
Interpunkcija*	8 un vairāk kļūdu	6–7 kļūdas	4–5 kļūdas	2–3 kļūdas	1 kļūda

* Ortogrāfiju un interpunkciju vērtē tikai apgūtā mācību satura robežās.

* Ja teksta apjoms ir mazāks par 75 vārdiem, kļūdu skaitu reizina ar 2 (piem., 3 ortogrāfijas kļūdas – $3 \times 2 = 6$, skolēns saņem 0 punktu).

Klausīšanās teksts

Klausies tekstu par Jaunpils pili un Turaidas pili! Klausīšanās laikā izpildi no pirmā līdz trešajam uzdevumam!

Vai zinājāt, ka Latvijā bijušas aptuveni 138 viduslaiku pils? Protams, daudzas no tām nav saglabājušās.

Jaunpils pils ir bijusi viena no retajām viduslaiku pilīm, kas laika gaitā labi saglabājusies. Nav precīzu ziņu, kad sāka tās celtniecība. Uzskata, ka pils varētu būt būvēta 14. gadsimta otrajā pusē, taču pirmoreiz ordeņa piļu sarakstā tā minēta 1411. gadā.

1576. gadā hercogs Ketlers piešķīra Jaunpils novadu baronam fon der Rekem, un viņa dzimta te valdīja vairāk nekā 350 gadus. Baroni fon der Rekes bija slaveni ar savu bagātību un karotmāku.

Pils celta uz nelielas pussalas. Sākotnēji pilij bija divi korpusi. 15. gadsimta beigās uzcelts šaujamieroču tornis. 1646. gadā pils pārbūvēta: uzcelts jauns dzīvojamais korpuss un neliels vārtu tornītis, kā arī piebūvēta virtuve.

Pils sienas veido četrstūri, kura malu garums ir 40,5 un 29,6 metri. Pils sienu biezums pārsniedz 2 metrus. Dienvidrietumu sienā atrodas 2,88 metrus platie galvenie vārti. Pils lielākā daļa celta no laukakmeņiem, bet mūru augšdaļā izmantoti arī ķieģeļi.

Savukārt Turaidas pils, kas atrodas Gaujas labajā krastā, būvniecība sāka 1214. gadā. Tās pamatiem izmantoti laukakmeņi, taču pati pils celta no sarkaniem ķieģeļiem. Viena no vērtīgākajām celtnēm Turaidas pilī ir 27 metrus augstais Galvenais tornis, ko varēja izmantot apkārtnes vērošanai un kā pēdējo patvēruma vietu pils ielenkuma gadījumā. Tas celts 13. gadsimtā. Torņa sienu biezums nav vienāds, vietām to biezums ir tikai 2,1 metrs, vietām pat 2,8 metri.

Pils bijusi apdzīvota līdz 1776. gada ugunsgrēkam, kad daļa ēku izdegušas. Līdz 20. gs. 70. gadiem bija saglabājušies nelieli apkārtmūra fragmenti, kā arī Galvenais tornis. Pils celtnes un mūri ir izbūvēti no jauna uz arheoloģiskajos izrakumos atsegtajiem pamatiem.

Lai izjustu viduslaiku pils gaisotni, mūsdienās apmeklētājiem tiek piedāvātas dažādas ekskursiju programmas.

Tā, piemēram, Jaunpilī iespējams piedalīties nodarbībā „Mazie mūciņi”.

Katrs skolēns kļūst par pilntiesīgu viduslaiku skolas skolēnu un uzvelk atbilstošu tērpu. Skolēni mūka un kalpones vadībā apgūst pils celtniecības noslēpumus un galma dāmu un bruņinieku manieres, kā arī bruņinieku ieroču pārvaldīšanas māku. Nodarbības notiek pils pagalmā, tornī un pagrabā. Noslēgumā par godu pils viesiem šauj senais lielgabals.

Uz Turaidas pili var doties ciemos pie fogta jeb pārvaldnieka. Programmas laikā skolēniem ir iespēja iegūt zināšanas par Latvijas vēsturi 14.–16. gadsimtā, izspēlējot lomu spēli Turaidas pilī. Programmas dalībnieki, tērpojoties viduslaiku apģērbā, iejūtas bruņinieku vai zemnieku lomās, uzzina par iedzīvotāju dalījumu kārtās un fogta amata funkcijām. Viesošanās laikā Turaidas fogta un rakstveža vadībā programmas dalībnieki apgūst viduslaiku manieres un rakstīšanas iemaņas uz vaska tāfelēm.

Uz tikšanos kādā no viduslaiku pilīm!